
Bezoekadres

Clausplein 10
5611 XP Eindhoven
088 0031 100

Postadres

GGD Brabant-Zuidoost
Postbus 8684
5605 KR Eindhoven

www.ggdbzo.nl

/ggdbzo

@ggdbzo

Brabant-Zuidoost

Brabant-Zuidoost

Hoofdluisbestrijding

► Inhoudsopgave

	Inleiding	Blz. 3
1.	Hoofdluis	
	1.1 Achtergrondinformatie over hoofdluis	Blz. 4 & 5
	1.2 Hoe krijg je hoofdluis?	Blz. 6
	1.3 Hoe ontdek je hoofdluis?	Blz. 6 & 7
2.	Behandeling	
	2.1 Kammen met de netenkam	Blz. 8 & 9
	2.2 Kammen in combinatie met een antihoofdluismiddel	Blz. 10 t/m 12
	2.3 Neten verwijderende middelen	Blz. 13
3.	Verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis	
	3.1 Ouders	Blz. 14
	3.2 Wat kan een school doen?	Blz. 14
	3.3 Wat doet de GGD?	Blz. 15

Inleiding

Hoofdluis is op veel (basis)scholen een regelmatig terugkerend probleem en het is moeilijk om er vanaf te komen. Dat komt omdat hoofdluis erg besmettelijk is. Hoofdluis verspreidt zich razendsnel. Hoe eerder u erbij bent, hoe kleiner de kans dat de hoofdluis zich uitbreidt. Vaak controleren is dus belangrijk, zowel thuis als op school.

Hoofdluis komt vooral voor bij jonge kinderen tussen de drie en twaalf jaar en vormt met name op basisscholen een groot probleem. Een enkele keer steekt het probleem de kop op in het voortgezet onderwijs. De school wordt gezien als de plaats waar hoofdluis zich verspreidt. Er zijn ouders die vinden dat de schoolleiding maar een oplossing moet zoeken voor het hoofdluisprobleem. Noodzakelijk in het bestrijden van de hoofdluis is het samenwerken tussen ouders en school. Ouders hebben de verantwoording voor hun kinderen en de school heeft de verantwoording voor het leefklimaat op school.

1. Hoofdluis

1.1 Achtergrondinformatie over hoofdluis

Een luis is een parasiet. Hij heeft een ander levend wezen nodig om zelf te overleven. De hoofdluis haalt zijn voedsel uit mensenbloed.

- De hoofdluis varieert in grootte tussen één en drie millimeter. Dat is net zo groot als de kop van een lucifer. Een luis is speciaal gebouwd om te leven tussen hoofdharen. Op zijn kop staat een klein zuigapparaatje. Daarmee prikt hij een paar keer per dag door de hoofdhuid heen om bloed op te zuigen.
- Normaal gesproken is een luis bruin/grijs van kleur, maar na het opzuigen van wat bloed kleurt de luis roder.
- Een luis is een insect met zes poten, waarmee hij zich stevig aan de haren kan vastklampen. Bijvoorbeeld als iemand zijn haar schudt, kamt of wast.
- Een luis gedijt zich prima bij de lichaamstemperatuur van een mens. Het moet niet te warm worden. Als iemand bijvoorbeeld koorts heeft, is de kans groot dat de luizen vluchten. Ook schrikt het luizen af als het te koud wordt in het haar.
- Een luis kan maximaal 48 uur zonder mensenbloed leven.
- De eieren die luizen in het haar leggen, heten 'neten'. Deze worden gelegd in de basis van het haar, dicht bij de hoofdhuid. Ze zitten vastgekleefd aan het haar. Vooral op de warme plekjes, zoals bijvoorbeeld onder een pony, achter de oren, in de nek en in de kruin worden veel neten gelegd.
- Na ongeveer zeven dagen komen de neten uit. Binnen een week is de nieuwe luis al in staat om zelf eieren te leggen.

- Een luis leeft ongeveer vier tot zes weken. Gemiddeld legt een luis in zijn leven ongeveer 250 neten.
- We spreken van een 'verse neet' als deze zich dicht op de hoofdhuid bevindt. Als een neet 2,5 centimeter of meer van de hoofdhuid verwijderd is, spreken we van een 'oude neet'. Het gevaar voor besmetting is dan verdwenen.
- Neten lijken op zoutkorreltjes. Regelmatig worden ze verward met roos. Het verschil met roos is overduidelijk: roos zit los en neten zitten vastgekleefd aan het haar.
- Een luis kan geen ziekten overdragen. Het kan wel zijn dat korstjes ontstaan op de hoofdhuid als er veel gekrabbd wordt. Daardoor kunnen infecties ontstaan die voor nog meer jeuk zorgen. Over het algemeen is het niet ernstig om luizen te hebben. Het is wel heel belangrijk dat ze behandeld worden, want ze gaan niet vanzelf weg. Als er te lang wordt gewacht met de behandeling, breiden de luizen zich in een rap tempo uit en kunnen ook anderen worden besmet.

1.2 Hoe krijg je hoofdluis?

Een luis kan niet vliegen en springen. Het is een 'overloper'. Als twee hoofden te dicht bij elkaar komen kan een luis van het ene hoofd naar het andere kruipen. Iedereen kan luizen krijgen. Ze komen voor op ongewassen haar, maar ook op schoon en gewassen haar. Omdat kinderen meer bij elkaar in de buurt komen, bijvoorbeeld tijdens het spelen, komen luizen vaker voor bij kinderen dan bij volwassenen. Binnen het gezin en op school krijgen luizen veel kansen om naar andere hoofden over te lopen.

1.3 Hoe ontdek je hoofdluis?

Als uw kind pas net besmet is met luizen, zal het nog niets merken. De klachten beginnen pas als de uitbreiding plaats heeft gevonden en meerdere luizen in het haar genesteld zijn. De belangrijkste klacht is jeuk. Dit ontstaat ongeveer twee weken na de besmetting. Het is heel belangrijk dat uw kind vaak wordt gecontroleerd op luizen met een luizenkam. Op school moet na elke vakantie en na elke luizenmelding ook een luizencontrole plaatsvinden.

Hoe controleren?

Kijk goed tussen de haren of er luizen of neten te zien zijn. Ze zijn vooral te vinden in de nek, achter de oren en onder de pony. Als u geen luizen ziet, maar wel grijswitte puntjes, kan het toch zijn dat er luizen zijn. De puntjes kunnen namelijk neten zijn.

Wanneer heeft iemand hoofdluis?

- Als u levende luizen op het hoofd ziet.
- Als u door het kammen levende luizen vindt.
- Als u neten aantreft.

Wat moet u doen als levende luizen op het hoofd van uw kind worden ontdekt?

- Meld dit zo snel mogelijk aan de school.
- School moet aan alle andere ouders melden dat er hoofdluis heerst.
- Behandel uw kind door middel van een uitkammethode.
- Controleer thuis ook de andere gezinsleden op luizen.
- Controleer uw kind na de behandeling elke dag, totdat het haar volledig luisvrij is.

2. Behandeling

Hoofdluis kunt u op twee manieren behandelen. Kammen met een netenkam of kammen in combinatie met een antihooftluismiddel.

2.1 Kammen met de netenkam

Kam gedurende veertien dagen elke dag het haar met een fijntandige, metalen kam in combinatie met crèmespoeling. De metalen netenkam verwijdert neten en luizen. Het is een fijne, metalen kam die de neten van het haar loshaalt. Een metalen netenkam met lange tanden werkt prettiger bij dik en/of krullend haar. U kunt dan namelijk beter bij de hoofdhuid komen. De plastic luizenkam is een plastic kammetje met dicht op elkaar staande tanden. Het is geschikt om levende luizen op te sporen.

Metalen netenkam

Plastic kammetje

Let op!

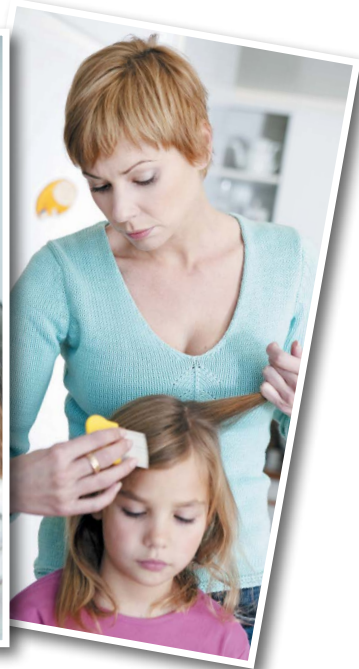
De metalen netenkam moet niet verward worden met de plastic luizenkam. De functie van deze twee kammen is verschillend.

- De plastic luizenkam/stofkam kan alleen hoofdluizen verwijderen
- De metalen netenkam/behandelkam kan zowel hoofdluizen als neten verwijderen, mits heel precies wordt gekamd gedurende twee weken.

Hoe kammen?

- Stap 1: Maak het haar door en door nat. Verdeel de crèmespoeling door het haar.
- Stap 2: Bescherm de ogen met een washandje. Kam eerst met een gewone kam de klitten uit het haar.
- Stap 3: Houd het hoofd voorover boven een wasbak of een stuk wit papier.
- Stap 4: Pak de fijntandige, stalen kam en kam het haar van achter naar voren, tegen de hoofdhuid aan. Start bij het ene oor en schuif plukje voor plukje op richting het andere oor. Vastgeplakte neten kunt u eventueel losweken door te deppen met azijn.
- Stap 5: Veeg tijdens de kambeurt regelmatig de kam af aan een papieren servet of zakdoek.
- Stap 6: Spoel de crèmespoeling uit.
- Stap 7: Reinig de kam door deze 1 minuut in water uit te koken.

2.2 Kammen in combinatie met een antihoofdluismiddel

Gebruik het antihoofdluismiddel volgens de bijsluiters. Herhaal dit na zeven dagen. Kam het haar dagelijks gedurende twee weken met een metalen netenkam.

Let op!

De antihoofdluismiddelen moeten allemaal worden gecombineerd met een uitkammethode: twee weken het haar dagelijks doorkammen met een netenkam. Het verschil heeft vooral te maken met de werkzame stof die erin zit. Antihoofdluismiddelen bestaan in de vorm van shampoos, sprays, crèmes en lotions. Op dit moment biedt geen enkel middel 100% garantie.

Welk antihoofdluismiddel?

Wilt u een antihoofdluismiddel gebruiken, kies dan in ieder geval voor een geregistreerd product. Dit wil zeggen dat het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen het middel beoordeeld heeft en het werkzaam en veilig vindt. In Nederland zijn meerdere middelen geregistreerd. Middelen op basis van dimeticon hebben de voorkeur. Deze middelen bevatten geen insectiden en er kan geen resistentie ontstaan tegen deze middelen. Geadviseerd wordt om een middel met dimeticon te gebruiken dat is geregistreerd als geneesmiddel. Op dit moment is dit alleen het middel XLUIS.

In alfabetische volgorde zijn dit de middelen:

- Dimeticon (XLUIS), RIVM geeft de voorkeur aan dit middel omdat luizen hier niet resistent tegen kunnen worden
- Malathion (bijvoorbeeld Prioderm lotion)
- Permetrine

Let op!

Een kind dat behandeld is met een middel waar Malathion in zit, mag op de dag van de behandeling niet zwemmen. Dit omdat chloor de werking van Malathion tegengaat.

Malathion en permethrine hebben een chemische werking. Dimeticon kapselt luizen in, waardoor ze stikken (mechanische ademwegbelemmering).

Het gebruik van malathion en permethrine wordt afgeraden aan zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven. Kinderen jonger dan zes maanden mogen alleen onder medisch toezicht worden behandeld met dimeticon, malathion of permethrine.

Preventief behandelen met antihoofdluismiddel, dus als er nog geen hoofdluis is, heeft geen zin. Dit heeft een negatief effect omdat hoofdluizen hierdoor ongevoelig worden voor de middelen.

Van overige methoden, bijvoorbeeld etherische oliën of de elektrische luizenkam is de werking nog niet aangetoond. Deze worden dan ook afgeraden.

Hoe gebruikt u een antihoofdluismiddel?

- Volg altijd de gebruiksaanwijzing.
- Kam na de behandeling met een luizenkam de dode luizen uit het haar.
- Behandel na een week nog eens met hetzelfde middel.
- Antihooftluismiddelen moeten altijd gecombineerd worden met een uitkammethode. Kam gedurende twee weken het haar dagelijks door met een netenkam.
- Informeer naar bijwerkingen en contra-indicaties, want kinderen met hooikoorts, cara of eczeem kunnen gevoelig zijn voor één van de werkzame stoffen. Lees de bijsluiter goed door en volg de werkwijze die erin staat. Tegen antihooftluismiddelen is de hooftluis steeds vaker resistent (ongevoelig). Als een middel niet werkt, probeer dan een middel waar een andere werkzame stof in zit.

2.3 Netenverwijderende middelen

Neten blijven vaak aan een haar vastzitten, ook al zijn ze oud. De lijm waarmee ze vastzitten is op te lossen door het gebruik van:

- Natuurazijn en water: maak een mengsel van twee delen azijn en een deel water. Wrijf het haar hier goed mee in, bijvoorbeeld met een katoenen doek. Laat het azijnmengsel een half uur inwerken. Kam daarna het haar goed door met een luizen- of netenkam. Spoel het haar vervolgens goed uit.
- Neetex: dit is geen insecticide. Het middel is alleen bedoeld om dode neten uit het haar te verwijderen. Neetex moet gebruikt worden na de behandeling met een insecticide. Het wordt geleverd als een crèmespoeling, die het haar makkelijker kambaar maakt. Vermijd contact met de ogen en kam na de behandeling het haar zorgvuldig uit met een netenkam.

Neten regelmatig verwijderen met de vingernagels kan ook goed helpen om het haar luizen- en netenvrij te krijgen. Spoel de neten goed door de wasbak.

Schoonmaakmaatregelen

In maart 2011 is de richtlijn voor schoonmaken aangepast. Maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels, jassen en het stofzuigen van de auto zijn niet meer nodig omdat de overdracht via beddengoed e.d. nooit wetenschappelijk is aangetoond. Ook het gebruik van luizenzakken en luizencapes wordt niet meer actief geadviseerd. De nadruk in het nieuwe advies ligt op 'kammen, kammen en kammen'. Dat is de enige manier om luizen echt weg te krijgen.

3. Verantwoordelijkheden en taken bij de aanpak van hoofdluis

3.1 Ouders

U als ouder bent als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding, vorming en verzorging van uw kinderen. Als hoofdluis bij uw kind is geconstateerd, moeten andere ouders en de school worden gewaarschuwd. U bent verantwoordelijk voor de behandeling en om verdere besmetting te voorkomen. Preventief kunt u wekelijks het haar van uw kinderen controleren op hoofdluis en neten.

3.2 School

De school is verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. Ook het nemen van maatregelen ter voorkoming van hoofdluis en het voorkomen van verspreiding van hoofdluis hoort hierbij. GGD adviseert aan scholen om: een periodieke luizencontrole door een ouderwerkgroep te doen en de juiste aanpak bij constatering van hoofdluis.

- School moet op zijn minst ouders van juiste informatie over hoofdluisbehandeling kunnen voorzien.
- School kan een ouderwerkgroep inzetten.
- School kan het beleid ten aanzien van hoofdluis opnemen in het schoolreglement.

In principe mag de school een kind niet naar huis sturen voor hoofdluis. Dit is in strijd met de leerplicht. Het GGD standpunt is: niet naar huis sturen maar de ouders van de andere kinderen goed informeren.

▶ 3.3 GGD

De GGD heeft een voorlichtende, adviserende en ondersteunende taak bij hoofdluisbestrijding. Wij kunnen niet de verantwoordelijkheid van de ouders en de school overnemen. De GGD

- Kan een ouderavond of een instructie aan een ouderwerkgroep verzorgen.
- Kan begeleiden bij het opzetten van een hoofdluiswerkgroep
- Kan in geval van steeds terugkerende hoofdluis bij een kind een huisbezoek doen.
- Zorgt dat scholen de juiste informatie krijgen.

